

INTRODUCERE

MISTERUL PROCESULUI ISTORIC

Viața de credință ridică numeroase și variate probleme. În Biblie, nu ni se promite nicăieri că viața noastră, a creștinilor care trăim în această lume, va fi scutită de greutăți și încercări. Sufletele noastre au un vrăjmaș care este pururea neobosit. Țelul lui suprem este mereu să ne descurajeze și, dacă e posibil, chiar să ne împingă la lepădarea de credință. El aduce înaintea sufletelor noastre felurite tentații – practic, orice ar putea să ne submineze credința.

Astăzi, unul dintre principalele atacuri la adresa credinței vine din ceea ce am putea numi „problema istoriei“. Situația istorică este cea care pare să îi frământa pe mulți, în prezent. Nu a fost întotdeauna așa. Spre sfârșitul secolului al XIX-lea și până prin 1914, principala dificultate pentru credincioși nu era „problema istoriei“, ci „problema științei“. În acea perioadă, atacul

asupra credinței invoca autoritatea oamenilor de știință și a descoperirilor lor. Atunci, se părea că dificultatea consta în reconcilierea învățaturii Bibliei cu realitățile observate în natură și cu diversele revendicări ale științei.

Desigur, e adevărat că și azi unii oameni se mai luptă cu această problemă, dar acum ea nu mai este problema principală. Vechiul conflict dintre știință și religie este, practic, depășit. Chiar oamenii de știință îl consideră depășit, prin faptul că au respins, în cea mai mare parte, ideile materialiste și mecaniciste care au guvernat gândirea științifică populară până prin anii '30. În domeniul fizicii, descoperirile și teoriile recente au pus capăt acestor idei și am văzut, chiar în vremea noastră, că mai mulți oameni de știință proeminenți au fost nevoiți să admită că au ajuns să creadă într-o Inteligență aflată în spatele universului.

Prin urmare, neliniștea de acum nu este provocată de problema științifică, ci de misterul istoriei. Aceasta este problema majoră a secolului XX. Ea se naște, în mod firesc, ca urmare a evenimentelor din această perioadă. Părinții noștri și, chiar mai mult, bunicii noștri, nu erau preocupați în mod deosebit de problema istoriei, pentru că viața se desfășura în tihnă și, credeau ei, se îndrepta inevitabil spre țelul minunat al perfecțiunii. Țara Făgăduinței avea să fie luată în stăpâ-

nire. Trebuiau doar să meargă înainte, fără griji, și aveau să ajungă acolo în curând. Însă noi, cei din secolul XX, am fost cu toții zdruncinați din temelii de cursul evenimentelor și, puși în fața acestor lucruri, mulți și-au aflat credința greu încercată. De exemplu, ei au văzut că e dificil de găsit o explicație pentru două războaie mondiale devastatoare, deoarece astfel de evenimente par incompatibile cu învățătura biblică despre providența lui Dumnezeu.

Trebuie să ne grăbim să spunem că această problemă n-ar fi trebuit să provoace cuiva disconfort sau neliniște. Realmente nu există nicio justificare, tocmai din cauza învățăturii clare pe care ne-o dă Biblia. Dintr-un anumit punct de vedere, nici pentru neliniștea provocată de problema științei și a religiei n-a existat vreo justificare. Și, cu atât mai mult, nu există nicio justificare pentru confuzia cauzată de problema istoriei, pentru că Biblia tratează subiectul în modul cel mai clar posibil. Atunci, de ce sunt atunci oamenii dezorientați din pricina ei?

Principalul motiv pare a fi faptul că unii folosesc Biblia într-un sens restrâns, exclusiv ca pe o carte a mântuirii personale. Mulți par să creadă că tema unică a Bibliei este relația personală a omului cu Dumnezeu. Sigur că aceasta este una dintre temele centrale și Îi mulțumim lui Dum-

nezeu pentru mântuirea pe care ne-a dat-o și fără de care am fi pradă negrei deznădeji. Dar ea nu este singura temă din Biblie. Da, putem merge până acolo, încât să spunem că Biblia abordează subiectul mântuirii personale într-un context mai larg. În ultimă instanță, principalul mesaj al Bibliei privește condiția și destinul întregii lumi, iar noi, ca indivizi, suntem o parte din acest întreg cuprinzător. De aceea, ea începe cu crearea lumii, și nu cu cea a omului. Necazul e că suntem înclinați să fim preocupați exclusiv de problema noastră personală, pe când Biblia începe mult mai devreme: ea pune fiecare problemă în contextul acestei concepții despre lume.

Dacă nu ne dăm seama că Biblia are o viziune specifică asupra lumii, nu e surprinzător că lumea, așa cum se prezintă ea astăzi, ne duce la deznădejde. Dar, dacă citim Biblia ca întreg și luăm aminte la mesajul ei, în loc să luăm un psalm la întâmplare sau Predica de pe Munte sau evanghelia preferată, vom descoperi că ea are o filozofie profundă a istoriei și o viziune distinctă asupra lumii. Ea ne permite să înțelegem ce se întâmplă astăzi și că orice se întâmplă în istorie își are negreșit un loc în programul divin. Învățătura măreață și nobilă a Bibliei privește întregul subiect al lumii și al destinului ei.

În cartea profetului Habacuc, găsim o ilustra-re perfectă a acestui fapt. El tratează problema istoriei într-un mod deosebit de interesant: nu ca pe o filozofie academică sau teoretică a istoriei, ci ca pe o frământare personală a unui om – profetul însuși. A scris cartea pentru a-și relata propria experiență. Iată un om profund tulburat de ce se întâmpla! Căuta să împace ceea ce vedea cu ceea ce credea. Aceeași abordare a subiectului o mai întâlnim și în alte locuri în Biblie, în special în Psalmi,* și fiecare dintre profeți se ocupă de problema istoriei. Dar această preocupare nu există numai în cărțile Vechiului Testament – cititorul atent o va găsi în întregul Nou Testament. Îl va găsi pe Domnul nostru oferindu-Și pre-viziunea asupra istoriei, iar în Apocalipsa, va face cunoș-tință cu o altă viziune anticipativă asupra istoriei și asupra relației Domnului nostru înălțat și a bi-sericii creștine cu istoria. Ar trebui să ne dăm sea-ma de faptul că „problema istoriei“ este marea țea temă a Sfintei Scripturi.

Studiind cartea Habacuc, putem, mai întâi, să luăm în considerare situația cu care se confrun-ta personal profetul. Apoi, vom deduce anumite principii. Astfel, vom vedea că, în esență, ceea ce a provocat neliniștea profetului este exact ceea ce-i îngrijorează astăzi pe atât de mulți oameni,

* Una dintre afirmațiile clasice se găsește în Psalmul 73.

atunci când încearcă să facă o legătură între tot ce observă și învățătura Scripturii, mai cu seamă, învățătura despre Ființa și caracterul lui Dumnezeu.

Profetul a văzut că națiunea lui Israel a căzut din nou în păcat. Se îndepărtase de Dumnezeu și Îl uitase, abandonându-se unor dumnezei falși și altor îndeletniciri nedemne. Nu este de mirare că profetul exclamă, cu profundă amărăciune:

Până când voi striga către Tine, Doamne, fără s-ascuți? Până când mă voi tângui Ție, fără să dai ajutor? Pentru ce mă lași să văd nelegiuirea [gândindu-se la propria lui națiune și la propriul lui popor], și Te uiți la nedreptate? Asuprirea și silnicia se fac supt ochii mei, se nasc certuri, și se stârnește gâlceavă. Deaceea legea este fără putere, și dreptatea nu se vede, căci cel rău biruiește pe cel neprihănit, de aceea se fac judecăți nedrepte.

Ce priveliște îngrozitoare! Păcatul, imoralitatea și viciul scăpaseră de sub control, în timp ce autoritățile cărora li se încredințase guvernarea erau fără putere și indolente. Ele nu aplicau legea în mod echitabil și cinstit. Pretutindeni domnea fărădelegea, iar ori de câte ori cineva îndrăznea să dojenească poporul, așa cum făcea profetul, autoritățile iscau certuri și gâlceavă. Renegarea totală a credinței a fost urmată, în mod inevitabil,

de un declin moral și politic general. Aceasta era situația alarmantă cu care se confrunta profetul.

Era o problemă reală. Mai întâi, el nu putea înțelege de ce îngăduia Dumnezeu toate acestea. Se rugase, dar se părea că Dumnezeu nu-i răspunde. De aici, nedumerirea lui: „Până când voi striga către Tine, Doamne, fără s-ascuți? Până când mă voi tângui Ție, fără să dai ajutor?“ Însă, din nefericire pentru profet, acesta era doar începutul frământărilor lui. Căci, în urma plângerii că Dumnezeu nu-l asculta și nu-i răspundea la rugăciuni, Dumnezeu i-a răspuns, dar într-un mod cu totul neașteptat:

Aruncați-vă ochii printre neamuri, și priviți, uimiți-vă, și îngroziți-vă! Căci în zilele voastre voi face o lucrare, pe care n-ați crede-o dacă v-ar povesti-o cineva! Iată, voi ridica pe Haldei, popor turbat și iute, care străbate întinderi mari de țări, ca să pună mâna pe locuințe cari nu sunt ale lui.

Practic, Dumnezeu îi spunea profetului: „Bine! Te-am tot auzit rugându-te în ultima vreme, iar acum îți voi spune ce am de gând să fac. Îi voi ridica pe caldeeni.“ În acele vremuri, caldeenii erau un popor foarte neînsemnat, în comparație cu asirienii, contemporanii faimoși ai lui Israel. Habacuc, deja frământat de faptul că Dumnezeu a permis nelegiuirea în propria lui națiune, este

anunțat că El intenționează să ridice un popor pe de-a-ntregul păgân și necredincios, cu scopul de a cuceri țara și de a-și pedepsi poporul. Profetul este aproape copleșit. Aceasta este problema pe care o vom studia în capitolele următoare.

IDEILE PRINCIPALE DIN CARTEA HABACUC

- În 1:5–11, Dumnezeu îi spune profetului ce urmează să facă. El dezvăluie puterea acestui dușman și pustiirea pe care o va lăsa în urma lui. Descrie aroganța acestuia și mândria cu care își pune succesul pe seama dumnezeului lui și a măreției sale.
- În 1:12–2:1, îl vedem pe profet măcinat de această problemă.
- Restul capitolului 2 este dedicat bunăvoinței pe care Dumnezeu i-o arată lui Habacuc și modului în care îl face să înțeleagă situația în ansamblu. Dumnezeu îl ajută să înțeleagă esența filozofiei biblice și a istoriei, cum se împacă acestea cu sfințenia și cu măreția Lui, cum totul se va termina cu bine.
- În fiind, capitolul 3 descrie reacția profetului la toate acestea.

CAPITOLUL I

CIUDATE SUNT CĂILE DOMNULUI

HABACUC 1:1–11

A. DOUĂ DECLARAȚII FAPTICE

Mesajul lui Habacuc este profund necesar în aceste vremuri, când problema istoriei îi frământă pe atât de mulți oameni. Așa că vom începe cu două declarații faptice:

1. CĂILE DOMNULUI SUNT ADESEA MISTERIOASE

(a) Inactivitatea Sa

Primul lucru pe care îl descoperim, dacă studiem acțiunile lui Dumnezeu, *este că El poate părea ciu-*

*dat de tăcut și de inactiv, în împrejurări provocatoare. De ce îngăduie Dumnezeu să se întâmple anumite lucruri? De ce a ajuns biserica creștină să fie ceea ce este astăzi? Citiți-i istoria din ultimii patruzeci sau cincizeci de ani! De ce a permis Dumnezeu astfel de situații? De ce a îngăduit El să apară „modernismul“, care subminează credința și neagă până și adevărurile ei fundamentale? De ce nu-i lovește de moarte pe oamenii care rostesc blasfemii și pun la îndoială credința, când ei au fost ordinați să o propovăduiască? De ce îngăduie El să fie înfăptuite atât de multe rele, *chiar în Numele Lui?**

Și, din nou, de ce nu a răspuns Dumnezeu la rugăciunile celor ce cred în El? Ne-am rugat pentru trezire spirituală, timp de treizeci sau patruzeci de ani. Rugăciunile noastre au fost sincere și pline de ardoare. Am deplâns starea de fapt și-am strigat la Dumnezeu din pricina ei. Și totuși se pare că nimic nu se întâmplă. Asemenea profetului Habacuc, mulți se întrebă: „Până când voi striga către Tine, Doamne, fără s-ascuți? Până când mă voi tângui Ție, fără să dai ajutor?“ Dar asta nu este numai problema bisericii, ci și o chestiune cu care se confruntă personal atât de mulți oameni. Sunt persoane care se roagă de ani de zile pentru cineva drag lor, dar Dumnezeu pare să nu le răspundă. Și își spun în sinea lor: „E sigur

oare că voia lui Dumnezeu e ca un om anume să devină creștin? Eu mă rog pentru cineva de ani buni și se pare că nu se întâmplă nimic. De ce? De ce e Dumnezeu atât de tăcut?“ Oamenii sunt adesea nerăbdători, când e vorba de asemenea lucruri. De ce nu ne răspunde Dumnezeu la rugăciuni? Cum putem înțelege faptul că un Dumnezeu sfânt îngăduie ca propria Sa biserică să fie așa cum este ea astăzi?

(b) Providența neașteptată

Un al doilea lucru pe care îl descoperim este că *Dumnezeu oferă, uneori, răspunsuri neașteptate la rugăciunile noastre*. Acest fapt, mai mult decât orice altceva, l-a uimit cu adevărat pe Habacuc. Multă vreme, Dumnezeu pare să nu dea niciun răspuns. Apoi, când răspunde, ceea ce spune El este și mai misterios decât refuzul aparent de a ne asculta rugăciunile. Habacuc a înțeles foarte clar necesitatea ca Dumnezeu să pedepsească națiunea și, după aceea, să trimită o mare trezire spirituală. Dar, când Dumnezeu a spus: „Răspunsul pe care vi-l dau este că voi ridica armata caldeenilor, care vă va cotoropi cetățile și le va nimici“, acesta era ultimul lucru pe care și l-ar fi putut imagina vreodată că l-ar spune Dumnezeu. Dar exact asta i-a spus Dumnezeu și exact asta s-a și întâmplat.

Într-o poezie, John Newton vorbește despre o experiență personală similară. El și-a dorit ceva mai bun în viața sa spirituală. Și-a dorit o cunoaștere mai profundă a lui Dumnezeu. A așteptat să-i apară o viziune minunată a Lui, despiciând cerurile și coborând, pentru a-i aduce în viață stropii binecuvântării. Dar, în schimb, Newton a avut parte, luni de zile, de o experiență în care Dumnezeu părea că l-a abandonat Satanei. A fost ispitit și încercat peste puterea sa de înțelegere. Totuși, în cele din urmă, a ajuns cu adevărat să înțeleagă și să vadă că acesta era modul în care Dumnezeu i-a răspuns la rugăciune. L-a lăsat să se afunde în adâncuri, pentru a-l învăța să depindă cu totul de El. Apoi, după ce Newton a învățat lecția, l-a scos din această încercare.

Cu toții tindem să prescriem răspunsuri la rugăciunile noastre. Credem că răspunsul lui Dumnezeu poate veni într-un singur mod. Însă Scriptura ne învață că, uneori, El răspunde rugăciunilor noastre lăsând lucrurile să se înrăutățească și mai mult, înainte de a se îmbunătăți. Câteodată, probabil că va face exact opusul a ceea ce anticipăm noi. Ne poate copleși, punându-ne să înfruntăm o armată caldeeană. Există totuși un principiu fundamental în viața și în calea credinței, și anume, acela că trebuie să fim întotdeauna pregătiți pentru neprevăzut, când e vorba de Dumnezeu.

Mă întreb ce-ar fi gândit părinții noștri, acum patruzeci de ani, dacă ar fi avut o pre-viziune a situației bisericii creștine de astăzi. Încă de atunci erau destul de nemulțumiți de felul cum stăteau lucrurile. Se organizau deja întruniri de trezire spirituală și pentru a-L căuta pe Dumnezeu. Dacă ar fi văzut cum este biserica în prezent, nu și-ar fi crezut ochilor. Nu și-ar fi putut imagina niciodată că biserica ar putea să decadă spiritual atât de mult. Totuși Dumnezeu a permis să se întâmple asta. A fost un răspuns neașteptat. Trebuie să ne agățăm de speranța că El a îngăduit înrăutățirea lucrurilor înainte ca acestea să se îmbunătățească.

(c) Instrumentele neobișnuite pe care le folosește

A treia caracteristică surprinzătoare a căilor Domnului este faptul că *El folosește, uneori, instrumente ciudate pentru îndreptarea bisericii și a poporului Său*. Dintre toate popoarele, tocmai pe caldeeni îi va ridica, pentru a-l pedepsi pe Israel! Așa ceva era de neimaginat. Dar, din nou, este un fapt evident în tot cuprinsul Scripturii. Dacă asta este voia Lui, Dumnezeu poate folosi chiar și un caldeean necredincios. De-a lungul istoriei, El s-a folosit de tot felul de mijloace ciudate și neașteptate, pentru a-Și duce la îndeplinire scopurile. Acesta este un fapt deosebit de relevant astăzi, pentru că s-ar părea, conform Bibliei, că mare parte din ceea ce se

întâmplă în lume în prezent trebuie privit în această lumină. Am putea să mergem mai departe și să spunem cu optimism că ideologia comunistă, de care se pare că se tem atât de mulți creștini astăzi, nu este decât un mijloc folosit de Dumnezeu pentru a Se ocupa de poporul Său.

Importanța acestui fapt constă în aceea că, dacă nu privim aceste lucruri așa cum trebuie, rugăciunile noastre vor fi greșit concepute și vor fi îndreptate într-o direcție greșită. Trebuie să ne dăm seama de adevărata stare în care se află biserica și să-i recunoaștem nelegiuirea. Trebuie să înțelegem că este posibil ca forțele care, astăzi, sunt extrem de potrivnice bisericii creștine să fie folosite de Dumnezeu pentru împlinirea scopului Său. Învățătura clară a profetului este că Dumnezeu poate folosi, într-adevăr, mijloace foarte ciudate, uneori, chiar ultimul mijloc la care ne-am fi așteptat.

2. CĂILE LUI DUMNEZEU SUNT ADESEA GREȘIT ÎNȚELESE

(a) De către credincioșii nepăsători

Căile lui Dumnezeu sunt adesea ciudate și stârnesc nedumerire, iar ceea ce face El surprinde tot felul de oameni. În primul rând, este o mare surpriză pentru credincioșii mai nepăsători. În

Habacuc 1:5, Dumnezeu face referire la oamenii fără evlavie din Israel, aceia care au devenit indiferenți și nepăsători. „Aruncați-vă ochii printre neamuri, și priviți, uimiți-vă, și îngroziți-vă! Căci în zilele voastre voi face o lucrare, pe care n-ați crede-o dacă v-ar povesti-o cineva!“ Atitudinea lor era următoarea: „Uite ce spune profetul ăsta, că Dumnezeu Se va folosi de caldeeni. De parcă Dumnezeu ar putea face așa ceva! Nu e niciun pericol, nu-l ascultați. Profeții ăștia dau mereu vești alarmante și ne amenință cu nenorociri. Auziți ce idee: că Dumnezeu ar ridica un popor precum caldeenii, ca să-l pedepsească pe Israel! Așa ceva e imposibil!“ Problema, în cazul poporului Israel, era că nu-i credea niciodată pe profeți. Totuși Dumnezeu S-a purtat cu poporul Lui exact așa cum a spus.

Această atitudine pe care o vedem la Israel a existat încă de pe vremea potopului. Dumnezeu a avertizat lumea străveche cu privire la judecată, prin intermediul lui Noe, spunând: „Duhul Meu nu va rămâne pururea în om.“ Dar oamenii au răs, spunând că așa ceva era absurd și imposibil. La fel s-a întâmplat și cu Sodoma și Gomora. Oamenii delăsători n-au putut crede că cetățile lor vor fi distruse. Au spus că Dumnezeu va interveni înainte de a se întâmpla acest lucru și au persistat în indolența lor, sperând că Dumnezeu îi va izbă-

vi, fără mare bătaie de cap din partea lor. Aceeași atitudine o găsim și pe vremea lui Habacuc. Dar Dumnezeu i-a ridicat într-adevăr pe caldeeni, iar Israel a fost atacat și cucerit. Națiunea a fost învinsă, umilită și dusă în robie.

Cea mai remarcabilă ilustrare a acestui principiu este relatată în Fapte 13, unde Pavel citează Habacuc 1:5, aplicându-l contemporanilor săi. El declară, de fapt: „Nu, nu vă vine să credeți, așa cum nici strămoșii voștri n-au crezut. Dar, pentru că Israel nu L-a recunoscut pe Mesia, ba chiar L-a crucificat, iar acum refuză să creadă în Evanghelia Lui, Dumnezeu va acționa trimițând judecata. Va ridica puterea romană, pentru a vă prăda și a vă distruge Templul, iar voi veți fi alungați printre națiuni. Știu că nu vă vine să credeți asta, pentru că profetul Habacuc a profețit deja acest lucru, însă voi continuați să-i ignorați mesajul.“ A venit, desigur, anul 70. Legiunile romane au asediat Ierusalimul și l-au distrus, iar evreii au fost alungați printre națiuni, printre care au rămas până în ziua de azi. Credincioșii nepăsători nu-i cred niciodată pe profeți, este adevărat. Se spune mereu: „Dumnezeu nu va face niciodată astfel de lucruri!“ Dar vă amintesc că Dumnezeu exact așa face. Se poate ca El să Se folosească de comunism, în vremurile noastre, pentru a-Și pedepsi aspru propriul popor și pentru a-i da o lecție. Prin

urmare, să nu îndrăznim să ne ducem mai departe îngâmfare și indolență, spunând că este de neînchipuit că Dumnezeu ar putea folosi asemenea mijloace. Nu trebuie să cădem în adormirea celor ce trăiesc în tihnă în Sion și uită să citească semnele vremurilor.

(b) De către lume

În al doilea rând, căile lui Dumnezeu sunt foarte surprinzătoare pentru lume. „Apoi aprinderea i se îndoiește, întrece măsura și se face vinovat, căci puterea lui o ia ca Dumnezeu al lui!“ (Habacuc 1:11). Caldeenii nu și-au dat seama cătuși de puțin că erau folosiți de Dumnezeu și puneau succesul pe seama dumnezeului lor. Credeau că se datora măiestriei lor militare și se făleau cu asta. Însă Dumnezeu avea să le demonstreze curând că nu era așa și că, la fel cum îi ridicase, tot așa putea să-i doboare. Lumea, mai mult chiar decât poporul lui Dumnezeu, nu reușește să înțeleagă căile Domnului. Puterile arogante, pe care Dumnezeu le-a folosit pentru împlinirea scopului Său, în anumite momente ale istoriei, s-au mândrit întotdeauna cu realizările lor. Mândria lumii moderne pentru progresul ei științific și sistemele ei politice este un exemplu caracteristic. Pentru că dușmanii credinței creștine văd că biserica lăncezește și se trezesc că ajung la putere, ei pun

succesul pe seama „dumnezeului lor“. Nu reușesc să înțeleagă adevăratul sens al istoriei. S-au ridicat mari puteri, care au făcut cuceriri, dar întotdeauna s-au îmbătat de propriul lor succes. Și, pe neașteptate, s-au trezit, la rândul lor, prăbușite la pământ. Niciodată n-au întrezărit adevăratul sens al istoriei.

(c) De către profetul însuși

În sfârșit, căile lui Dumnezeu erau derutante chiar și pentru profet. Dar reacția lui a fost foarte diferită. Întrebarea pe care și-a pus-o a fost: Cum se împacă toate acestea cu sfințenia lui Dumnezeu? El exclamă:

Până când voi striga către Tine, Doamne, fără s-asculți? Până când mă voi tângui Ție, fără să dai ajutor? Pentru ce mă lași să văd nelegiuirea, și Te uiți la nedreptate? Asuprirea și silnicia se fac supt ochii mei, se nasc certuri, și se stârnește gâlceavă.

B. RĂSPUNSUL BIBLIEI

Ca răspuns la această problemă a istoriei, e suficient să stabilim următoarele principii biblice generale:

1. ISTORIA ESTE SUB CONTROLUL DIVIN

„Iată, voi ridica pe Haldei, popor turbat și iute.“ Dumnezeu controlează nu numai pe Israel, ci și pe dușmanii Lui, caldeenii. Fiecare națiune de pe pământ este sub mâna lui Dumnezeu, căci nu există putere pe lumea asta, care să nu fie, în cele din urmă, controlată de El. Lucrurile nu sunt ceea ce par a fi. Aparent, priceperea militară deosebită a caldeenilor a fost aceea care i-a adus la putere. Dar nu a fost deloc așa, pentru că Dumnezeu i-a ridicat. Dumnezeu este Domnul istoriei. El șade în ceruri, iar națiunile sunt, pentru El, „ca niște lăcuste”, „ca o picătură de apă din vadră” sau „ca praful pe o cumpănă“. Biblia spune că Dumnezeu este pretutindeni. El a început procesul istoric, El îl controlează și El îi va pune capăt. Să nu pierdem niciodată din vedere acest fapt crucial!

2. ISTORIA URMEAZĂ PLANUL DIVIN

Lucrurile nu se petrec pur și simplu. Evenimentele nu sunt pur întâmplătoare, pentru că există